

Εκεί που κατοικούν οι αρχέτυποι μύθοι

**«Τα τζιτρολέμονα»
από το «Σόλο
για τρεις»**

**Σκηνοθεσία: Μαρία
Μανναρίδου-Καρσερά,
Χλόη Μελίδου
Ζωντανή μουσική:
Νικόλας Τρύφωνος
Κίνηση: Χλόη Μελίδου
Σχεδιασμός φωτισμού:
Πάγκος Χατζηγιάννης,
Lucas Walewski
Σχεδιασμός
κοστούμιού: Ευγενία
Λουκίδου
Ερμηνεύει: Πολάντια
Χριστοδούλου**

Πάντα ρωτούσα τους εκάστοτε ιθύνοντες του ΘΟΚ (αλλάζουν και συχνά) γιατί δεν δοκιμάζουν να στραφούν στην πεμπτούσια της θεατρικότητας ανεβάζοντας Κάρλο Γκότσι. Η συνταγή του, ένα μίγμα από Commedia dell'Arte, από λαϊκά ιταλικά παραμύθια, από την αστική κουλτούρα του 18ου αιώνα, από ξέφρενη φαντασία, θα λειτουργούσε, όπως λειτούργησε σε τόσες σκηνές, και στην κυπριακή.

Έτσι πίστευα και μιλούσα για την «Πριγκίπισσα Τουραντότ», για τον «Βασιλιά-Ελάφι», για τα «Τρία πορτοκάλια». Δεν εισακούστηκα. Αλλά ήρθαν τα «Τζιτρολέμονα». Τι σχέση έχει το φαντασμαγορικό πολυπρόσωπο θεατρικό του Γκότσι «Τα τρία πορτοκάλια» με μια αφηγηματική μονσπάρσταση, βασισμένη στο κυπριακό λαϊκό παραμύθι από τη συλλογή του Νέαρχου Κληρίδη «Κυπριακά Παραμύθια. Διηγήσεις με Δράκους»; Τι συνδέει την αφήγηση της αγράμματης Βασιλούς Δημήτρη, ετών 75, από τη Λευκωσία, με την ιταλική προφορική παράδοση, όπου υπήρχε η πηγή για το θεατρικό παραμύθι του μεγάλου Κάρλο Γκότσι; Γιατί τα δυο παραμύθια μοιάζουν, συμπίπτουν, ταυτίζονται σε κάθε λεπτομέρεια της υπόθεσης και σε κάθε ποιητική μεταφορά τους;

Όταν τα στενά πηγάδια του κάθε παραδοσιακού εθνικού πολιτισμού μας μεταφέρουν σε μεγάλα βάθη, εκεί στα σκοτεινά νερά του κοινού πανανθρώπινου παρελθόντος κατοικούν οι αρχέτυποι μύθοι, οι πανάρχαιες κοινές για όλο το ανθρώπινο είδος φοβίες, τα οικουμενικά ιδανικά της δικαιοσύνης, της γενναιότητας, της γενναιοδωρίας, της ευτυχίας, του έρωτα.

Γενεαλογικές είναι οι ομοιότητες μεταξύ των εθνικών μυθολογικών στοιχείων ή των παραμυθίων περιπετειών άραγε, κρατάνε από το βάθος του

κοινού νοστρατικού παρελθόντος ή μήπως είναι τυπολογικές, καθώς οι μύθοι φτιάχτηκαν κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση του Ανθρώπου; Ούτε οι παλαιότεροι κλασικοί ανθρωπολόγοι και μυθολόγοι, ο Φρέιζερ, ο Προπ, ούτε οι σύγχρονοι δεν επιλέγουν μόνο μια από τις απαντήσεις. Αλλά η χαρά της αναγνώρισης των ιταλικών πορτοκαλιών πίσω από τα κυπριακά τζιτρολέμονα, η χαρά της ανακάλυψης της ίδιας ποιητικής γλώσσας, του ίδιου συστήματος αξιών που διαπερνούν τα λαϊκά παραμύθια διαφόρων εθνικών προελεύσεων, είναι μεγάλη.

Η παραγωγή της θεατρικής ομάδας «Σόλο για τρεις» σπρέφεται σε διαφορετική κατεύθυνση απ' όλες τις προηγούμενες αναζητήσεις στο ρεπερτοριακό και φορμαλιστικό επίπεδο. Το κυπριακό παραμύθι δεν υποβάλλεται σε διαμελιστική απόδοση και σε εκσυγχρονιστική δραματοποίηση. Οι σκηνοθέτιδες Μαρία Μανναρίδου-Καρσερά και Χλόη Μελίδου επιλέγουν τη φυσιολογική για το είδος μορφή της μονοφωνικής αφήγησης. Η αναγκαία θεατρική αναβάθμιση πετυχαίνεται με την ουσια-

στική εμπλοκή της ζωντανής μουσικής από τον Νικόλα Τρύφωνος και την επιμελημένη σε κάθε λεπτό της σκηνικής δράσης κίνηση (Χλόη Μελίδου).

Η Γιολάντα Χριστοδούλου ήταν απόλυτα οργανική σ' αυτό το δύσκολο είδος. Η γλώσσα, η πανέμορφη κυπριακή διάλεκτος, κυλούσε εντελώς αβίαστα μέσα στην αφήγησή της. Παρακολουθούσα τα μικρά παιδιά στο κοινό και η μόνη λέξη που προκάλεσε διευκρινιστικές ερωτήσεις ήταν το «ποζαύλι». Αβίαστες, φυσικές ήταν οι μετακινήσεις από τον λόγο του αφηγητή στον ευθύ λόγο των προσώπων του παραμυθιού, από την πεντάμορφη στο βασιλόπουλο, από την κοτζιάκαρη στον αρκόδρακο. Η σκηνοθεσία, η κίνηση, η υποκριτική είναι βασισμένες στην έννοια

της συνεχούς, αδιάκοπης ροής. Αυτή η ρέουσα φόρμα είναι απόλυτα ταιριαστή στο επιλεγμένο λογοτεχνικό είδος. Φτάνει να σκεφτεί κανείς πόσο αδιάκοπα έρεε αυτό, αλλά και όλα τα παραμύθια διαμέσου του χρόνου, πόσοι έπρεπε να μην το ξεχάσουν, να το θεωρήσουν άξιο να ξαναειπωθεί.

Οι προτάσεις στον τομέα του παιδικού θεάτρου πολλές. Πολλές φορές όμως οι παραστάσεις επιτίθενται σε μικρούς θεατές με πολλή φασαρία, με αμέτρητα μουσικοχορευτικά στιγμιότυπα, με τόση τεχνητή ζωντάνια που τα παιδιά φεύγουν με μια γενική εντύπωση, με μια συγχυσμένη ανάμνηση για ένα θορυβώδες, πολυπρόσωπο, πολύχρωμο θέαμα. «Τα τζιτρολέμονα» είναι μια ωφέλιμη παράσταση για τους μικρούς, κυρίως για λόγους θεατρικής εκπαίδευσης. Τους μαθαίνει ν' ακούνε το κείμενο με προσοχή και συγκέντρωση. Να εναρμονίζουν την ακουστική και την οπτική αντίληψη, να κατανοούν τη γλώσσα του σώματος, να παρατηρούν πώς συλλειτουργεί η μουσική και ο λόγος. Να απολαμβάνουν την απλότητα.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@philelefttheros.com

